



Luonnollista tukea elämään – Naturligt stöd för livet

LuoNa-hankkeen uutiskirje 2/2018

Keväällä 2018 käynnistyneessä LuoNa-hankkeessa:

- Kehitetään uusia luonnon hyvinvointivaikutuksiin perustuvia Green Care -palvelumalleja Pohjanmaalle ja Keski-Pohjanmaalle
- Vahvistetaan yhteistyötä asiakkaiden ja palveluntarjoajien välillä
- Lisätään paikallisia esimerkkejä ja kokemuspohjaista osaamista
- Dokumentoidaan Green Care -toiminnan vaikuttavuutta

Hankkeen aikana välitetään tietoa ja osaamista sekä kehitetään luontoavusteisia palvelumalleja erilaisissa ympäristöissä (metsäalueet, vesistöt ja saaristo, hevostallit, puutarhat, maatilat). Green Care -palvelumallit kehitetään työpajoissa, jotka toteutetaan tiiviissä yhteistyössä paikallisten yrittäjien ja useiden eri asiakastahojen kanssa. Parhaimmat toimintamallit julkaistaan yleisesti hyödynnettävinä palvelumalleina vuoden 2020 kuluessa.



LuoNa-hankkeen palvelutyöpajat

Työpajoissa autetaan Green Care -toiminnasta kiinnostuneita yrittäjiä testaamaan ja kehittämään palvelukonseptiaan oikeiden asiakkaiden kanssa:

- Hankkeeseen sitoutuneet asiakastahot ja yrittäjät osallistuvat palvelutyöpajojen suunnitteluun, testaukseen ja jatkokehittämiseen
- Hankkeen työntekijät vastaavat työpajojen toteutuksen fasilitoinnista ja dokumentoinnista
- Toiminnan vaikuttavuuden dokumentoinnissa voi olla mukana myös opinnäytetyön tekijöitä

Toiminnan luonteesta johtuen (esim. hoivapalvelut) pääsääntöisesti yksi yrittäjä/potentiaalinen yrittäjä tai yhteistyössä toimiva yritysryhmä kerrallaan voi olla testaamassa omaa palvelumalliaan asiakkaiden kanssa. **Jokaista asiakasryhmää kohden pyritään toteuttamaan vähintään 5 työpajaa, toiminnan sopivuuden ja vaikuttavuuden perusteella joko yhden tai useamman yrittäjän toimesta.** Työpajoissa kerätään ja dokumentoidaan tietoa ja kokemuksia luontoavusteisista toimintamalleista, jotka julkaistaan hankkeen päättyessä yleiseen käyttöön.

Syksyn 2018 aikana toteutetut työpajat:

- **Pietarsaaren sosiaali- ja terveystieteiden vanhuspalveluiden asiakkaat** ohjaukseen osallistuivat LuoNa-hankkeen työpajoihin viidestä eri yksiköstä: Björkbackan asumispalveluista, Heinätorikeskuksesta, Rauhalasta, kotihoidon yksiköstä ja Mariakodista. Viiteen iltapäivän pituiseen työpajaan osallistui n. 8 asiakasta kerrallaan. Työpajat toteutettiin elo-syyskuussa luonnonkauniissa Fäbodassa. Työpajojen ohjelmasta vastasi yrittäjä Trey Howard yhdessä kaverikoira- ja koulutettavan Baloo-koiransa kanssa.

Osa asiakkaista oli iäkkäitä (85-90 v.) ja monet heistä käyttivät apuvälineitä, kuten pyörätuolia, keppiä tai rollaattoria. Työpajoissa ulkoiltiin meren rannassa ja nautittiin kaupungin tarjoamaa lohisoppaa jälkiruokineen. Kaikkia Fäboda-vierailuja pidettiin hyvin onnistuneina. Jokainen työpaja saatiin toteuttaa hienossa säässä ja lohisoppa sai kehuja. Asiakkaat pääsivät nauttimaan luonnosta ja myös Baloo-koira toi paljon iloa retkeen. Asiakkaiden palautteen mukaan retki oli hieno ja arvokas kokemus, oli mukavaa päästä ulkoilemaan ja katselemaan merta ja rantakallioita. Rannalla viihdyttiin hyvin, ja jotkut asiakkaista kertoivat myös purjehtineensa aikaisemmin nuoruudessaan. Kaksi miehistä liikuttui meren rannalla kyyneliin saakka. Yhdelle asiakkaista retki tuntui kuin syntymäpäiväjuhla. Osalle asiakkaista Fäboda oli nuoruudesta tuttu paikka, joka herätti heille monia muistoja. Monet dementiaosaston asiakkaista pystyivät muistamaan retken tapahtumia myös seuraavana päivänä. Työpajat motivoivat sekä asiakkaita että henkilökuntaa ulkoilemaan, ja esimerkiksi Björkbackan asukkailla toteutettiin pieni kävelyretki pian Fäboda-vierailun jälkeen.

*Katso myös lehtijuttu **Pietarsaaren Sanomat 15.8.2018.***

- **Ventuskartanon asumisyksiköiden ja päihdehuollon laitostuntoutuksen asiakkaat** pääsivät tutustumaan Green Care -työtoimintaan Kvikantin Hoivan/Kvikantin Ratsutila Oy:n hevosviljelyssä viidessä työpajassa lokakuun aikana. Mukana työpajoissa oli yhteensä 35 osallistujaa eri yksiköistä sekä 2-3 ohjaajaa/kerta. Kvikantin Hoivalla on omistuksessaan suomenhevonen Leija sekä shetlanninponi Hemppa, joiden hoitoon ja hyvinvointiin asiakkaat saavat halutessaan osallistua ohjaajien valvonnassa. Tilalla asuvat hevosten lisäksi myös kissat Tuubi, Tappi ja Pauli. Työtoiminnan ohjaajana työskentelevät lähihoitaja ja Green Care -ohjaaja Meri Mattus sekä hevosviljelyn emäntä Annika Prittinen. Työpajat sisälsivät mm. seuraavia asioita: heinien punnitseminen annospusseihin, vesien lisääminen ulkotarhojen juomakuppeihin, karsinoiden ja ulkotarhojen siivoaminen, havujen hakeminen metsästä hevosille, estekaluston ja ratsastuskentän huoltotyöt, nuotiolla istuminen ja luonnon rauhasta nauttiminen.

Poimintoja palautteesta: *”Leppoisaa, viihtyisää, rauhallista, mielekästä”, ”Oli tosi mukavaa ja eläimet ihania”, ”Hyvät työtehtävät, mukavaa ja monipuolista toimintaa”.*



Kalevi Jylhä teki kävelylenkin Fäbodan maisemissa Leslie Skogin avustamana. PIKKOHÖGELLÄ

Luonnollista tukea elämään

Fäboda tarjosi parastaan päivästä merenrannalla Green care -projektin merkeissä nauttineille ikäihmisille.

PIETARSAARI

- Kiva paikka. Ilma on ihana ja tämä on oikein virkistävää välihetken aikaa, tuomi Kalevi Jylhä, yksi Koivurinteeseen asukkaista Fäboda-päivän päätteeksi.

Oli kuljettu uutta, esteettönnä piteospolun merenrannalle, nautittiin lohisoppaa - joka sai vierasryhmään kuuluvailta emäntältä keittäjältä täydet kymmenen pientä. Oli hoidettu terapiakoira- ja opiskelevaa Baloota ja tutustuttu sen isännän, eräopas, Green care -yrittäjän Trey Howardin johdolla luonnonmatkailuun tuosta paikasta. Niiden pinta tuntui mukavalla sermen-



Eräopas, Green Care -yrittäjä Trey Howard, terapiakoira- ja opiskelevaa Baloota, projektin vetäjä Lena Erikund Centrasta, erityisluonnonohjaaja Marja Eriksson, koulutussuunnittelija Pia Nymän ja liikuttamistoimittaja Tove Jansson, PIKKOHÖGELLÄ



Kuva: www.kvikantinratsutila.fi

- **Kokkolan kaupunki, Kiviniityn koulun joustavan perusopetuksen JOPO-ryhmän (7.-9. luokat):** Oppilaiden Green Care -työpajat toteutettiin Stall Överbyn hevostilalla syys-lokakuussa. Neljässä työpajassa oli mukana 1-5 oppilasta, opettaja ja koulunkäyntiohjaaja sekä talliyrittäjä Eeva-Maija Jakobsson. Alussa tavoitteena oli ryhmäytyminen sekä tutustuminen tallin toimintaan, eläimiin, yrittäjään ja tiloihin. Jatkossa toiminta linkittyi myös erilaisiin oppiaineisiin kuten matematiikkaan, terveystietoon sekä ravitsemukseen. Eläimiä tarkkailemalla, hoitamalla ja yhdessä tekemisellä saatiin jokaiselle mielekästä tekemistä. Oma-aloitteisuus, pelkojen voittaminen ja toisen huomioiminen olivat asioita, joita opittiin eläinten avulla. Viimeinen työpaja toteutetaan keväällä 2019.



Kuva: Stall Överbyn fb-sivut

- **Maalahden kunta, työnhakijoiden kuntouttava työtoiminta:** Nuorille työnhakijoina oleville miehille suunnatuissa työpajoissa päästiin kokeilemaan konkreettisesti kalastusta ja saaliin jatkojalostamista. Työpajat toteutettiin UNESCO:n maailmanperintöalueella Merenkurkun saaristossa. Aktiviteeteilla vesiympäristössä on tavoitteena tukea nuorten henkistä hyvinvointia sekä motivoida nuoria joko uuden harrastuksen tai työuran pariin. Työpajat oli rakennettu siten että ryhmä pääsi neljän kerran aikana kokeilemaan jotain kalastukseen liittyviä aktiviteetteja, kuten verkkojen kokemista, kalastusveneeseen tutustumista, verkkojen korjausta ja solmimista, eri pyyntimenetelmiä, saaliin perkausta ja fileointia, veitsien



teroitusta sekä tutustumista kalasatamaan ja sen palveluihin, kuten jääkoneeseen. Työpajoihin sisältyi kahvitauko kalastajan kalamajassa, jolloin oli aikaa rauhoittumiselle, pohdiskelulle ja kysymyksille. Jokaiseen puolen päivän työpajaan osallistui 4-6 nuorta miestä ohjaajineen sekä kalastaja Per-Henrik Bergström. Viidennessä joulukuun työpajassa päästään tutustumaan talvikalastukseen.

- **Vaasan kaupunki, lapsi- ja perhesosiaalityö:** Työpajoissa tähdättiin sosiaalisen toiminnan sekä vanhemman ja lapsen vuorovaikutussuhteen vahvistamiseen Green Care -menetelmiä hyödyntämällä. Myös syksyn kaksi työpajaa toteutettiin perheretkien muodossa Raippaluodossa Bodvattnetin luonnonsuojelualueella sekä Merenkurkun majatalossa, jossa päästiin tutustumaan myös Aava Kertun kotitalta tulleisiin eläinvieraisiin. Toiminnan kehittämisessä huomioitiin lasten ja perheiden yksilölliset tarpeet, mahdolliset rajoitteet ja kiinnostuksen kohteet. Palvelukokeilujen tavoitteena on ollut luoda lasten ja heidän perheidensä hyvinvointia ja henkilökohtaista kasvua edistäviä toimintamalleja, joita voitaisiin hyödyntää myös jatkossa. Syksyn työpajoihin osallistui yhteensä 27 asiakasta ohjaajineen sekä yritykset Merenkurkun majatalo/ Anne Jokela, Aava Kertun kotitala/ Anna Salmi, In Advance 2.0/ Ghita Bodman.



Hankkeen työpajatoiminta jatkuu ja myös uusia yrittäjiä ja asiakastahoja mahtuu vielä mukaan Green Care - palveluiden kehittämiseen.

Ota yhteyttä:


Martta Ylilauri
martta.ylilauri@univaasa.fi
Puh. 029 449 8241

Satu Sundell
satu.sundell@kpedu.fi
Puh. 044 725 0534

Lena Enlund
lena.enlund@centria.fi
Puh. 044 725 0594

Projektipäällikkö: Olli Voutilainen
olli.voutilainen@univaasa.fi
Puh. 029 449 8566

Pia Smeds
pia.smeds@luke.fi
Puh. 029 532 6549

 www.facebook.com/gronomsorg/
www.univaasa.fi/fi/cooperation/projects/luona/
www.instagram.com/luona_hanke/

Hankkeen toteuttaa Vaasan yliopiston Levón-instituutti yhteistyössä Centria-ammatti-korkeakoulun, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän (Kpedu) ja Luonnonvarakeskuksen (Luke) kanssa. Hanketta rahoittavat Leader-ryhmät Aktion Österbotten, YHYRES-kehittämisyhdistys ja Pirityiset sekä Keskittien Tukisäätiö.



Vaasan yliopisto
LEVÓN-INSTITUUTTI



Centria
AMMATTIKORKEAKOULU



KESKI-POHJANMAAN
KOULUTUSYHTYMÄ
Mellersta Österbottens utbildningskoncern



Luke
LUONNONVARAKESKUS



KESKITIEN
TUKISÄÄTIÖ



Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin



25.5.2018 voimaan astuneen EU:n tietosuoja-asetuksen vuoksi tarvitsemme lupasi uutiskirjeiden lähettämiseen. Kirjeiden lähettämiseksi ylläpidämme rekisteriä, jossa on vastaanottajien sähköpostiosoitteet ja mahdolliset taustaorganisaatiot. Rekisteriä käytetään vain LuoNa-hankkeen viestien lähettämiseen.

Anna lupasi tällä lomakkeella: <https://eforms.uwasa.fi/lomakkeet/5132/lomake.html>

Mikäli et käy täyttämässä lomaketta ja antamassa lupaasi, et enää saa uutiskirjeitä LuoNa-hankkeelta. Voit myös poistua rekisteristä milloin haluat.
